

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ ЕНЕРГОДАРСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
ПОЗАШКІЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ЦЕНТР ДИТЯЧОЇ ТА ЮНАЦЬКОЇ ТВОРЧОСТІ»

КОНСУЛЬТАЦІЇ ТА ПОРАДИ ДЛЯ БАТЬКІВ

Методична розробка

Укладач:
Русанова Л.І.,
керівника гуртка
естетичного виховання
ПНЗ «ЦДЮТ»

БК 74.105

Р 88

Консультації та поради для батьків : методична розробка / укл.

Л. І. Русанова. – Енергодар, 2015. – 14 с.

Видання вміщує досвід роботи керівника гуртка естетичного виховання. Подано методичні рекомендації батькам у вихованні та розвитку пізнавальної діяльності дітей 5-6 років. Розглядаються питання психологічної готовності дитини до школи, методи щодо підготовки дитини до навчальної діяльності. Рекомендації є результатом багаторічного досвіду роботи автора з дітьми.

Рекомендовано батькам, керівникам гуртків, вихователям. Може бути використано під час роботи в початковій школі..

Зміст

Розділ 1. Консультації для батьків.....	4
1. Йдемо до школи: психологічна готовність до школи.....	4
2. Як навчити дитину розв'язувати задачі.....	5
3. Як навчити дитину читати.....	6
4. Як дитину навчити любити читати.....	8
Розділ 2. Поради батькам. Десять «золотих правил» виховання щасливих дітей.....	10

РОЗДІЛ 1. КОНСУЛЬТАЦІЇ ДЛЯ БАТЬКІВ

ЙДЕМО ДО ШКОЛИ: ПСИХОЛОГІЧНА ГОТОВНІСТЬ ДО ШКОЛИ

Головне питання, яке постає перед батьками 6-7-річних дітей, це: «Чи готова моя дитина до шкільного навчання?». Найчастіше під такою готовністю мається на увазі вміння дитини читати, рахувати, писати. Але насправді готовність дитини до навчання охоплює значно ширше коло питань. Насамперед слід оцінити фізичний розвиток дитини, звернутися за консультацією до педіатра. Також важливо визначити психологічну готовність дитини до шкільного навчання, тобто відповідність основних якостей дитини певним віковим нормам. Психологічну готовність дитини до навчання визначають психологи при вступі до школи або, за відсутності, у різних психологічних центрах або індивідуально при роботі з дитячим психологом або психотерапевтом.

Що ж є показником сформованої психологічної готовності до школи?

По-перше, це готовність до нової соціальної ролі, до статусу школяра. Більшість дітей наприкінці дошкільного віку прагне стати школярами, орієнтуючись в основному на зовнішні ознаки шкільного життя – портфель, форма, уроки, власний стіл, нові друзі тощо. Але, щоб дитина успішно навчалася, необхідне її власне бажання пізнавати щось нове. Вчитися, мати «серйозну» справу, відповідальні доручення. На появу такого бажання впливає ставлення близьких дорослих до навчання як до важливої діяльності, важливішої, ніж гра дошкільника.

По-друге, це вміння дитини регулювати свою поведінку. Дитина повинна дотримуватись правил, вимог, запам'ятовувати інформацію, вміти долати посильні труднощі.

Третім показником психологічної готовності до навчання є загальний рівень розумового розвитку, а також рівні володіння вмінням і навичками, які допоможуть дитині вивчати ті чи інші предмети. Дитина має прийти до школи з досить високим колом знань про навколишній світ, з розвиненими сприйняттям і мисленням (вміти аналізувати, порівнювати, класифікувати, узагальнювати матеріал), а також дитина повинна володіти початковими навчальними уміннями (пам'ятати завдання,

вибирати найефективніший спосіб виконання, критично оцінювати результат).

Нарешті останнє, що має значення для ефективної адаптації дитини до умов навчання – це вміння будувати свої взаємини з учителем та однолітками. Дитина повинна вміти спокійно і по-діловому звертатися до дорослого із запитаннями, попросити у однокласника допомогу або запропонувати свою, узгодити свої інтереси з інтересами дітей у грі.

Таким чином психологічна готовність до шкільного навчання – це різнобічна характеристика дитини, за допомогою якої можна дістати уявлення про рівень загального розвитку майбутнього школяра, про ті психологічні якості, які матимуть вирішальне значення для успішності на початковому етапі навчання. Батьки можуть допомогти своїй дитині адаптуватися в подальшому навчанні, за допомогою наступних вправ.

Головне допоможіть своїй дитині навчитися мислити, виховуйте любов до праці та навчіть її не заздрити.

ЯК НАВЧИТИ ВАШУ ДИТИНУ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ

1. Уважно прочитай задачу. Зрозумій, що в ній дано і що потрібно виконати.

Якщо розв'язуєш геометричну задачу, накресли відповідні фігури, введи позначення.

Довгий текст задачі читай декілька разів.

2. Склади план розв'язання задачі. Якщо одразу зробити це не можеш, ще раз прочитай задачу, проаналізуй її умову та вимоги. Міркуй, яким чином пов'язані між собою величини, що розглядаються.

Спробуй розв'язати задачу «з кінця». Що необхідно знати, щоб одержати відповідь?

Відтвори ситуацію, що розглядається в задачі, схематично, графічно.

Розчленуй на частини, спробуй розв'язати частину задачі. Що витікає з окремих частин умови? Якщо не можеш розв'язати задачу зі змінними або великими числовими значеннями, заміни їх на невеликі зручні числа та розв'яжи спочатку цю допоміжну задачу.

3. Якщо розв'язуєш геометричну задачу, шукай на кресленні рівні трикутники або інші фігури, або подібні трикутники. Може, варто виконати паралельне перенесення, або повернути частину фігури, або розглянути фігуру, симетричну даній? Якщо йдеться про знаходження місця геометричного розташування точок, знайди декілька таких точок. Перше креслення до задачі може бути невдалим, зміни його, щоб важливі для даної задачі елементи креслення було краще видно, більш вдало розташовано. Якщо в задачі йдеться про квадрати відстаней, застосуй теорему Піфагора, або теорему косинусів, або координатний метод.

4. Виконай намічений план. Одержавши відповідь, прикинь, чи відповідає вона умові задачі, чи є реальною. Якщо можеш, зроби перевірку. Якщо дозволяє час, видозміни задачу, розглянь окремих або більш загальний випадок. Міркуй, чи не можна спростити розв'язок.

5. Оформляй розв'язання у зошиті розбірливо й акуратно. Використовуй лише загальноприйняті символи та терміни. Записуй розв'язання таким чином, щоб його міг зрозуміти кожен. Недбалі записи до рисунків свідчать про твоє ставлення до роботи взагалі й до того, хто це розв'язання буде читати.

ЯК НАВЧИТИ ДИТИНУ ЧИТАТИ

Сучасна освіта вимагає від дітей, які пішли в перший клас більше, ніж років 10 тому. Майбутній першокласник повинен уміти практично все: читати, рахувати, знати букви, цифри і складати логічні ланцюжки. Сучасна освіта намагається спихнути на батьків більше обов'язків, при цьому даючи собі волю для різних експериментів.

Щоб над дитиною не сміялися ні в садку, ні в школі, батькам важливо подбати про навчання дитини читанню. Перш ніж навчити малюка читати, його необхідно навчити буквам.

Ігри – як навчити дитину читати

Перш ніж мучити дитину різними нудними заняттями, можна спробувати вивчити з нею букви граючи. Найцікавіша гра для малюка - це пошук букв. Як відомо, голосних букв в алфавіті менше ніж приголосних, тому необхідно взяти

червоний папір або червоний фломастер і намалювати всі букви на кружечках з паперу. Ці кружечки необхідно розвісити по всьому будинку на різних предметах, на шафі, дзеркалі, вікні. Дитина зможе звернути увагу на літери через їх яскравий колір. При вивченні голосних букв варто набратися терпіння. Вивчення може зайняти не один день, а навіть близько місяця.

Після того як малюк запам'ятав голосні літери, можна поміняти деякі з них місцями. Якщо дитина добре вивчила літери, то вона відразу помітить підміну. Після того, як голосні закріпилися в дитячій підсвідомості, можна переходити до вивчення приголосних. Приголосні букви краще вивчати попарно з голосними. Тим самим створюючи склади, а потім слова. Починати треба з простіших приголосних, тих, які найчастіше використовуються у спілкуванні з дитиною, такі як ма-ма, па-па, ба-ба. Дитина зможе легше запам'ятати приголосну букву, якщо її зобразити у вигляді предмета або тварини. Наприклад буква **П** схожа на табуретку. Таким чином кожна буква повинна придбати життя в очах дитини, дивлячись на цю букву, вона згадуватиме, що буква **Ж** - це жук і так далі.

Також для кращого сприйняття букв, дитина повинна відчути букву, тобто кожен звук треба вимовляти з придином. Маленькі діти мають два види пам'яті: слухову і зорову. Якщо дитина запам'ятала візуально букву **П**, то вона повинна також запам'ятати її вимову. Тому при вивченні букв необхідно промовляти всі літери.

Також для більш простого і швидкого запам'ятовування букв і складів можна приготувати картки із зображенням складів, які легко з'єднати в слово. Такі склади можна знайти в будь-якому букварі, який допомагатиме на початковому етапі недосвідченим вчителям.

Карток слід виготовляти якомога більше. Літери на них повинні бути чіткими і великими. Краще, якщо букви будуть написані друкованим стилем, так малювати буде зрозуміліше. Можна розділити букви на голосні і приголосні. Голосні написати червоним фломастером, а приголосні синім. Після того, як дидактичний матеріал готовий, можна приступати до першого заняття. Приміщення для занять має бути тихе і затишне. Ніщо не повинно відволікати дитину від вправ. Час для занять

вибирається відповідно до графіка дитини. Вона повинна бути енергійною, ситою і, бажано, добродушно налаштованою. Не слід примушувати дитину займатися, якщо у неї поганий настрій, таким чином, у малюка відіб'ється все бажання вивчати слова і склади.

Починати треба з найпростіших слів, таких як мама, тато, баба, дід. Потрібно вибрати слова, які маля використовує у своїй розмові. Спочатку покажіть малюкові картку зі словом мама. Нехай малюк її розгляне уважно і запам'ятає. Навіть можна спробувати повторити її. Потім покажіть інше слово, таке як тато і дайте малюкові розглянути його. Таким чином, покажіть йому кілька слів, але не більше 5, а інакше малюк перевтомиться.

Заняття не повинно перевищувати півгодини. Якщо заняття буде тривати довше, то дитина втомиться, і буде вередувати. Наступного дня необхідно повторити вивчені слова і додати нове слово. Так поступово з кожним заняттям потрібно додавати все нові і нові слова. Слова не повинні бути занадто складні, краще всього, якщо вони будуть складатися з двох складів.

Далі, коли дитина навчилася розрізняти і читати короткі слова, можна пограти з нею в гру «Склади слово». Для цього необхідно взяти картки зі складами і дати дитині. Дитина повинна скласти загадане слово. Якщо малюк навчився розрізняти букви, то він зробить таке завдання без проблем. Якщо виникли труднощі, то варто допомогти малюкові і не ляяти його. Наприкінці кожного уроку необхідно похвалити маленького учня за його старання і працю.

Не варто заманювати дитину на заняття за допомогою солодощів. Звичайно, шантаж допомагає краще управляти дитиною, але бажання навчитися читати у дитини має бути самостійне. Ні в якому разі не робіть уроки одноманітними. Заняття повинні бути барвистими і цікавими. Щоб малюк не втомився від карток. Можна взяти звичайні книги з казками. У них можна знайти всі слова, які вивчив малюк, і навіть виділити їх за допомогою олівця або фломастера.

ЯК ДИТИНУ НАВЧИТИ ЛЮБИТИ ЧИТАТИ

Більшість дітей не люблять читати. Вони так втомлюються від занять, що

бажання читати у них зникає надовго. Але вихід є. Необхідно просто зацікавити малюка в читанні. Це зробити досить просто.

Перед сном просто потрібно взяти нову книгу, яка зацікавить малюка, і прочитати лише до середини. Дитині стане цікаво, чим закінчується історія і батько ставить умову, що кінець буде відомий лише тоді, коли книжку прочитають до кінця. Малюк зацікавиться і почне читати.

Таким чином, дитина може читати все що завгодно. Це можуть бути вивіски в магазинах, назва цукерок або рекламні щити. Для читання придбайте яскраві книги з великими літерами і якісною палітуркою. Книги повинні викликати у дитини інтерес. У книжкових магазинах багато книг з улюбленими мультяшними героями дитини, такі книги не несуть в собі освітнього процесу, але завдяки їм дитина почне читати. Побачивши нову історію про улюбленого героя, малюк захоче дізнатися подробиці і прочитає книжку. Не варто дитину змушувати читати примусово. Будь-яка людина зізнається, що коли змушують щось робити, то бажання відразу зникає. Те ж саме відбувається і з дитиною. Якщо малюк не хоче читати, то, можливо, його треба залишити в спокої на деякий час і запропонувати почитати пізніше.

Методика як навчити дитину читати

Методик на світі досить багато. Але всі вони прийшли до одного висновку, що процес навчання дитини читанню полягає в постійному повторенні. Але для цього не потрібно сидіти цілий день і товкмачити одне і те ж. Для навчання дитини читанню потрібно вдаватися до ігрової форми. Дитина повинна, перш за все, зацікавитися. Якщо малюкові подобається грати в слова, то він буде сам просити з ним позайматися.

Для ігор можна використовувати все що завгодно. Пачки від продуктів, написи на будинках, вивіски на магазинах. Дитина буде дивитися на яскраві літери, читати їх і тренуватися.

Якщо батьки не знають з чого почати, то можна придбати спеціальну методичну літературу з навчання дитини читанню. У такій літературі описано кожен урок і кожне заняття. Сенс такої літератури полягає в тому, щоб уроки проходили

цікаво і весело. Можна підключити до занять улюблених героїв дитини. У навчанні допомагають і спеціальні комп'ютерні ігри. Але ігри треба вибирати з розумом. Комп'ютерна програма повинна бути спрямована на навчання, а не на розвагу.

Читання для дитини допомагає відкрити новий світ. Завдяки читанню діти учаться, вони дізнаються багато нового і цікавого. Читаючи зі своєю дитиною, батьки також починають краще розуміти малюка, дізнаються його звички і смаки. Читання дуже потрібне малюкові в подальшому житті.

Основний вік навчання читанню починається приблизно з 4-5 років, коли мозок дитини не засмічений зайвою інформацією і сприймає все швидко і легко. Також під час навчання читанню необхідно стежити за правильною вимовою слів. Не давати дитині перекручувати слова і самостійно вимовляти їх чітко і ясно. Адже неправильно сказане слово може спричинити за собою неправильний словниковий запас, який формується у дитини, починаючи з її народження і до кінця життя.

РОЗДІЛ 2. ПОРАДИ БАТЬКАМ. ДЕСЯТЬ «ЗОЛОТИХ ПРАВИЛ»

ВИХОВАННЯ ЩАСЛИВИХ ДІТЕЙ

1. *Стимулюйте інтелект дитини.* Створивши сприятливе середовище, можна підвищити коефіцієнт розумового розвитку маляти на 25-30 одиниць чи, навпаки, знизити його на 50-80 одиниць, якщо життя дитини нудне, одноманітне, безрадісне.

Тому, не гайте часу. В ранньому дитинстві мозок найкраще сприймає нове, накопичує знання. Пізніше зробити це буде набагато важче.

2. *Формуйте самоповагу.* Власний образ, закріплений знаннями, є визначальним при прийнятті будь-якого рішення: на роботі, при виборі друзів, у коханні. Висока самооцінка додає сміливості братися за нове, ризикувати і, навіть, зазнавши невдачі, все ж таки перемагати.

Необхідно розвивати в дитині такі здібності, і прищеплювати такі навички, котрі б вирізняли її з-поміж інших, викликали б повагу однолітків і дорослих. Діти мають знати, що успіх, майбутній добробут, залежить від них самих. І ще: у кожної дитини має бути хороший друг. Батьки спрямовують цю дружбу і зміцнюють її.

3. *Навчить дитину спілкуватися.* Є шість умов за яких у дитини виробляються корисні навички: щира любов до батьків (дає відчуття захищеності); приязне ставлення до навколишніх (не лише до близьких та рідних); зовнішня привабливість (одяг, манери); можливість спостерігати правильне соціальне спілкування (поведінка батьків, педагогів, однолітків); висока самооцінка, а звідси – впевненість у собі; середній (як мінімум) запас слів, вміння підтримувати розмову.

4. *Пильуйте, щоб дитина не стала телеманом.* Телевізор, відео, як злі чарівники, здатні красти години, дні й роки. Перегляд телепередач гальмує у дітей розвиток лівої півкулі головного мозку. У дитини можуть виникнути ускладнення при спілкуванні. «Телемани» стають нервовими, їхні дії визначаються миттєвою реакцією, завдаючи шкоди осмисленню та обговоренню події. Телепередачам слід протиставити заняття спортом, музикою, читанням, корисною домашньою роботою.

5. *Виховуйте відповідальність і порядність.* Не лише повсякчас пояснюйте що таке добре, а що – погано, а і закріплюйте гарні навички, карайте за погані звички. Прикладом дитині має слугувати гідна поведінка батьків.

6. *Навчіть дитину шанувати сім'ю.* Щоб виростити ніжних і люблячих дітей, оточіть їх піклуванням, ласкою з перших днів життя. Діти мають бачити, що йдучи на роботу чи повертаючись додому, тато й мама цілуються - це сімейний ритуал. Найкращій спосіб виявляти батьківську любов – кохати матір своїх дітей. Жінка, зігріта любов'ю чоловіка, добре ставиться до сім'ї. Усе це краще за будь-яку лекцію дасть зрозуміти, що гармонійне сімейне життя - це, насамперед, рівноправ'я у стосунках, відповідальність перед коханою людиною, бажання робити для неї добро, ніжність та взаємна повага.

7. *Живіть у хорошому оточенні.* Друзі, яких виберуть собі ваші діти, впливатимуть на їхні моральні орієнтири, поведінку. Тому уважно придивіться до сусідських дітей, поцікавтеся репутацією школи, до якої вони ходитимуть, будьте прискіпливими у доборі своїх приятелів. Подбайте про якнайширше коло знайомств вашої дитини з однолітками із благополучних сімей.

8. *Будьте вимогливими.* Діти із високою самооцінкою, почуттям власної гідності, вмінням робити щось краще за інших виховуються, як правило, у сім'ях, де до них

ставляться високі вимоги: дотримуватися порядку в домі, організувати своє дозвілля, гідно себе вести. Але не будьте тиранами! Зверніть увагу, що відповідальними, розумними і слухняними діти стають не відразу. На це треба витратити роки.

9. *Привчайте дитину до праці.* Певною мірою ви можете запрограмувати життєвий успіх своїх дітей. Отож подбайте, щоб вони без примусу набули трудових навичок, допоможіть заповнити їхнє життя цікавими і корисними справами, що вимагають певних зусиль на шляху до успіху. Хай вчаться долати труднощі, впевняться, що можуть упоратися з будь – якою справою

10. *Не робіть за дітей те, що вони можуть зробити самі.* Нехай все перепробують, нехай вчаться на власних помилках. Треба, щоб вони якнайчастіше брали участь у сімейних нарадах, якнайраніше привчалися робити щось для інших, особливо те, що в них добре виходить.

Спілкуйтеся з дітьми! Підіть разом на прогулянку. Якщо у важку хвилину ви опинитися поруч як друг, а не бос, дитина, можливо, довірить вам болючу таємницю і прислухається до вашої поради.

Керівник гуртка естетичного виховання Русанова Людмила Іллівна
Позашкільний навчальний заклад «Центр дитячої та юнацької творчості»
управління освіти Енергодарської міської ради

*Наша адреса: 71502,
м. Енергодар, Запорізька обл., вул. Лісова, 8, ЦДЮТ
тел./факс(06139) 6-25-81
e-mail: cdut.energodar@gmail.com*